

# ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: **Vasárnap és csütörtökön.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

**Grómon- és Zrinyi-utca sarkán, I-ső emelet,**  
hova minden a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények  
intézendők és minden díjak fizetendők.

Feloldó szerkesztő:

**Dr. MOLNÁR GYULA.**

**Előfizetési árak:**

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt.  
Nőptanítóknak egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1.50.

Egyes szám ára 10 kr.

## Egy indítvány.

Irányi Dániel a képviselőház egyik legrokonszeve-  
sebb alakja, a ki főleg a közérkölciség nemesítése és a  
szabadság kérdéseinek radikális szellemben való megol-  
dása körül fáradozik, a napokban egy törvényjavaslatot  
nyújtott be a háznak, melynek célja egyrészt a képvil-  
selőválasztások tisztasága, másrészt a nép választási  
jogának szélesebb alapra fektetése. Mind a két szempont  
igen fontos, és ha kissé szokatlan is, hogy a függetlenségi  
párt padosraiból nyújtják be ezt a törvényjavaslatot, még-  
is kívánatos volna, hogy az a szellem, melynek hű tolmá-  
cása az a javaslat, minél előbb győzedelmeskedjék a  
magyar parlamentben, és hogy a kormány indítatva  
érezze magát e javaslat támogatását elválni, hogy min-  
nél előbb törvénynyé lehessen.

Mert bizony nagy szükségünk volna olyan törvény-  
re, mely mindenkorra megszüntetné a mostani képvil-  
selőválasztásoknál észlelt igazságtalan eljárást, mely Ma-  
gyarország lakosságának legnagyobb részét megfosztja  
alapvető jogoktól, melyek gyakorlása nélkül a nemzeti  
összakarattal valódi kifejezésre jutni alig képes. Az or-  
szág népének legnagyobb része a képviselőválasztás jogát  
elvonva el van zárva és bele kell nyugodnia abba, a mit  
azok határoznak, kiknek érdekei nem mindig azonosak a  
szegényebb nép érdekeivel.

Parlamentünk tagjai többnyire a bírtokos osztály  
képviselei, s a nép milliói, kik a közterhek viseléséhez  
vér és pénzzel járulnak, alig találhatnak szószólót, ki  
alaposan ismerné az alsóbb osztályok szükségleteit; pe-  
dig ezekkel megismerkedni nem volna fölösleges, már  
csak azért sem, mert a honatyák a közjót tartoznak elő-

mozdítani, nem pedig egyesek, vagy egyes érdekesopor-  
tok előnyeit.

De ezenkívül Irányi törvényjavaslata még választá-  
si visszacsúlék ellen is igen becses orvosságot rejt ma-  
gában; mert az kétségtelen, hogy a jelölt uraknak na-  
gyon is elmenne a kedvük a vesztegetésektől, ha egy  
kerület valamennyi férfi lakosságának a voksát meg ke-  
lenne vásárolniok.

Annyi pénzük még Rotschildéknak sincs, hogy ily  
körülmények közt többséget teremtsenek maguknak a  
képvilőválasztásoknál és ennél fogva teljesen ki volna  
zárva a lélekvásárlásnak minden kísérlete. Mindenki sa-  
ját belátása és meggyőződése szerint szavazza és a kép-  
viselő, kik ilyen választásról a törvényhozásba kerül-  
nének, nem a hatalom kezét hajhásznak, hanem a nem-  
zet bizalmát keresnek.

De a társadalmi viszonyok is megjavulnának, mert  
az osztály-különbségek falai ledőlnek és Magyaror-  
szágnak minden lakosa polgárnak érezné magát, kinek  
kötelessége a munka disze, a hazafiasság.

Ez hozza létre a valódi jólétet, mert az egyenlőség  
szelleme mindenkiben felköltené azt a törekvést, hogy  
hazafiasságban és munkában ne maradjon vissza mások  
mögött. Az egyenlő jogok egyenlő kötelességekkel járnak  
és végre megtalálják a mértéket annak megítélésére,  
hogy mennyivel tartozunk polgártársainknak és  
önmagunknak.

### A hármas szövetség.

A szerződés, melyek a hármas szövetségi viszony  
alapjául szolgálnak, 1891. végén lejárnak. Hogy meg-  
hosszabbításukkal nem fognak az utolsó pillanattig várni,  
az a dolgok természetében rejlett. Az ily viszonyokat  
nem bontják fel rögtön, tartalmuk felett nem határoz-

nak hirtelen. Ha három nagyhatalom felismerve közös  
érdekeiket, melyek egymásra utalják őket, ez érdekeik  
egyértelmű megvédése tekintetében megveznek, akkor  
ez a megegyezés érett megfontolású műve s érett meg-  
fontolásnak kell megelőznie a határozást is ama kérdés  
felett, vajon a megállapított határidő lejártá után meg-  
újíttassanak-e a megállapodások, avagy felbontassék a  
viszony. Inkább, mint minden más esetben, áll ez a  
hármas szövetségről. Ez nem olyan elablonszerű szö-  
vetség, minőket a világtörténelem felmutat; a hármas szö-  
vetség oly államszövetség, melynek pusztá fennállása  
előg volt, válságos viszonyok közt minden támadást az  
európai béke ellen meggátolni. Államszövetség, melynek  
csak megalakulnia kellett, hogy az európai politikanak  
önmagától elmondjon szilárd, elmozdíthatlan alapul. Tul-  
zást nélkül elmondhatjuk, hogy a hármas szövetség létre-  
jötte óta az alap volt, melyen világrészünk békéje,  
az európai dolgok rendje nyugodott. Az e szövetség  
meghosszabítása vagy felbontása feletti határozást az  
utolsó pillanattal halasztani annyit lelt volna, mint kez-  
kére tenni azt, hogy az európai helyzet lába alól egyszerre  
kirántatik a talaj s hogy a fennálló rend minden átme-  
menet nélkül romba döntök. Ily kokoztatásba könnyen  
érthető okokból belemenni nem lehetett. Nem azért hoz-  
ták hat esztendőn át a központi hatalmak a békeműnek  
a legnagyobb áldozatokat, hogy egy előre nem látott  
fordulat által minden vívmány esetleg hirtelen halomra  
hányassék. Tehát gondoltak arra, hogy érintkezésbe  
jőjének az iránt, vajon megvannak-e még a szövetség  
megújításának feltételei, vagy sem. Már a folyó év ele-  
jén történtek e tekintetben Bécsben, Berlinben és Ró-  
mában bizalmas értekezletek, melyek a béke számára a  
legkedvezőbb kilátásokat nyújtották a jövőre is.

Az első kérdésközpontokat csakhamar nyomon kö-  
vették a bizalmas, behatóbb megbeszélések, melyek azt  
eredményezték, hogy az elvi hajlandóság a szerződés  
megújítására megvan mind a három kabinetben.

## A „Zombor és Vidéke“ tárczája.

### A harmadik.

Mondtam az egyiknek:

Feledjen, feledjen ...  
Másé az én szívem,  
Másé az én lelkem;  
Keressen magának  
Igaz, hű szeretőt,  
Erette lángolót,  
Értte epedőt ...

És mégis, és mégis  
Csak tovább szeretett,  
Csak tovább szeretett,  
Sohase feledett ...

Kértem a másikat:  
Szeressen, szeressen ...

Óvé az életem,  
Kárhözatos lelkem;  
Elepedek érte,  
Meghalok utána,  
Se napom, se éjem,  
Csak könyvem hulltára ...

És mégis, és mégis  
Elhagyott, feledett,  
Elhagyott, feledett,  
Sohase szeretett ...

Harmadiknak csak a  
Két szemébe nézek  
S hallgatok, hallgatok,  
Se szólok, se kérdek;  
Szeretem-e vagy se,  
Sohse mondtam neki,  
Sohse kértem tőle:

Tudna-e szeretni? ...

És mégis, és mégis  
Úgy hiszem, úgy érzem:  
Ez a harmadik lesz  
Az — én údvösségem ...

Vojtkó Pál.

### Arany János szülőhelye.

A tarasszal Nagy-Szalontán jártam. Oladó vendégszeretet fo-  
gadott, magyaros barátság zárt keblére; a sok jótól alig jutott  
időm lélekzetet venni. Verőfényes, illatos tavaszi nap volt; a nép  
ünneplőben tolongott Szalonta széles, tiszta, fákkal végig ültetett,  
nyájas utcáin s — nem hiszem álomképnek, se bohó világiónak —  
amerre néztem, csupa kedves, bájos arcot láttam. Szalonta szé-  
peit kinn sütkéreztek a pompás márciusi napon s mindenfelé mély  
víz, ábrándos szemek méltázták a kabátomra tűzött kis iholya-  
bokrátnak.

De engem a végy templomba vonzott, a kegyelet szentélyé-  
be, a hol a város legdrágább emlékeit őrzik és a szalontai csip-  
kekorhoz, melyből egy nagy szellem szava először hangzott föl,  
bár akkor senki sem oldott meg sarut az ige hallatára.

Az Arany-emlékszobába rögtön be is jutottam; hanem a  
a költő szülőházát csak harmadnapra nyílt alkalmam színről-szín-  
re látnom.

Az Arany-emlékszoba a szalontai gimnázium épületének  
balszárnyán van, földszint. A helyiség egy kis előszobából meg  
egy két ablakos, alacsony nedves szobácskából áll. Az emlékek  
nem maradhatnak ott sokáig, mert megenné őket a fajtott, dohos  
levegő. A szoba gondviselője már is aggodó szemmel nézegeti a  
költő ruháit, a szederjesedő emlékszalagokat s a zárt nyirokban  
szétmálló kényesebb apróságokat, melyeket ez a börtön időnek  
előtte megőrzött. A város gondoskodni is készült megfelelőbb helyről  
a hol egykét, a nyilvánosság könnyebben hozzáférhet a drága  
ereklyékhez, másrészt szelösebb, szabadabb téren az emléktárgyak  
biztosan konzerválhatók lesznek.

Most az egész egy lakatlan, komor agglégény-szoba hatását  
kelti föl a nézőben, csak a falakra aggatott szalagok (a temetésre  
küldött koszorúk szalagjai) zökkentik ki ebből a hangulatból.  
Egyébként minden úgy van a kis szobában, mintha Arany  
János csak kisértelt volna a határba, a szalontai fák alá  
hűsíteni s éppen baba várának őt. Ott állt az iróasztala a szoba közepén,  
az ablak előtt, telerakva szükséges holmival. Tintája kiszáradt,  
hanom négy-öt toll fekszik a tintatartón, esonka peeséttízzsal, A.  
J. betűs peeséttízzsal s más aprósággal egy rakáson. Papiros-  
vágó kés, olló, gyertyatartó, hat darab szivar, s két levélhezők  
van még az asztalon, minden úgy, a mint a költő legutoljára  
használta. Az egyik falnál Arany János ágya, a másiknál ruha-  
szekrénye áll. Benne van a szürke szerény öltözék, melyet legutol-  
jára viselt. Kisebb emléktárgyak, arceképek, albumok, sétatok,  
ernyők, dohánytartók, Jászai Mari asszonytól és Széll Kálmántól  
kapott magyar dohánynyal, karosszékek és asztalok töltik meg a  
szoba többi részét. Az előszobában is van egy szekrény, meg egy  
kisebke surolt, fákó láda. A szekrénybe Arany könyveinek, kézira-  
tainak és okmányainak egy része van beleprezelve rendezetlenül,  
a láda pedig arról nevezetes, hogy azt Arany szalontai segéd-  
jegyző korában használta s abban őrizte 1846-ban Toldi eredeti  
kézirátát mindaddig, a míg 1857-ben a Kisfaludy-társaság jutal-  
mát meg nem nyerte vele. A szekrény ajtajának belsőjén is van  
egy érdekes ereklye: egy odaragasztott jegyzék a költő fehére-  
mújéről. Arany azon a czédulán polgáris pedantériával följegyez-  
te: hány új, hány ócska inge, alsó nadrágja, zsebkendője sató-  
bija van, miye van otthon és mit adott másbára.

Buzsákorok megérinttettem azt a kis orvosságos üveget, mely-  
ből Arany halála előtt néhány órával az utolsó enyítő cseppeket  
itta. Aztán bezárult mögöttem az emlékszoba ajtaja és én mohó  
vágyat éreztem, hogy bebarangoljam a szalontai földeket, a mezőt,  
a kölesér vidéköt, szóval azt a csónod, méla, nyugodt tájat, a ho-

vá Arany János még az akadémia palotájának fényes fűtőkári la-  
kásáról is — onnan talán a leghöbbsen — mindig visszakí-  
vankozott.

Ó maga ugyan egyszer tréfásan írta a hatvanas évek poétai  
forgácsai közt, hogy:

Szülőhelyem Szalonta  
Nem szült engem szalomba,  
Azért vágyom naponta  
Kunyhóba és vadomba.

De a tréfa hánva alatt a legbensőbb sóvárgás tüze lappan-  
gott. Eleteknek egyetlen állandó reménye, álma az volt, hogy visz-  
zavonulhasson Szalontára.

Nézni — óh mint egykor régen,  
A mi szép van földön, égen;  
Bolgod első gyermekésem  
Othonos vidéket; —

erről a terről soha le nem mondott, oleszűggedve rejtegette, de  
meg újra elővette s dédelgető szötte-fonta tovább azt az  
édes ábrándot, hogy házat vehet, mentsvárat építhet magának öreg-  
ségére, áldott pihenőt, szülővárosa földjén. Leveleiben egyre ezt a  
szándékát emlegette, vásárolt is mindig s készült nagyban az épít-  
kezéshez élete fogyatáig. Ronesolt testtel, megtört lélekkel is azt  
dalolta, hogy:

A csatából, bár nyomorral,  
Félekzab, de ép gyomorral,  
Haza térni — győzelem.

Mindenekelőtt vonzotta tehát lelkemet az a város, az a hely,  
a melyhez Arany János oly csodálatos mély szeretettel ragaszkod-  
ott; de leginkább érdekelt a költő szülőháza.

Az igazat megvallva, némelyek nem is tudták, hol, melyik  
utóban, melyik portán lehet az Arany szülőháza. Az Arany-nem-  
zetség igen nagy, maga a költő tréfásan jegyzi meg valamelyik le-  
veleiben, hogy lehetnek vagy kétszázan. Es van is kétszáz Arany  
Nagy-Szalontán, ha több nincs. De valamennyi földhöz tapadt szegé-  
ny ember. Legnagyobb részét zsölőre, napszámások, szölőmun-  
kások, alig egy-kettő iparos vagy földesgazda. Annyian vannak,  
hogy minden keresztnevre jut belőlük kettő-három; ez okon jel-  
lenző vagy esufondóros melléknévről ösmerik mindannyiát legjob-  
bát. Él egy Arany János Szalontán ma is, a kinek megkülönböz-  
tető neve: lókötő Arany János, alighanem a mestersége révén, me-  
lyet szeretettel üzött. A költő szülei meg éppen fölőtte szegény  
emberek voltak, akik a sok Arany közt ismeretlenül évszéktek. Nem  
csoda hát, hogy a szalontai egy sor deszkajárón libasorban kísértő  
urak egymástán vallották meg, hogy biz ok még soha se látták  
az Arany János szülőházát.

Súlyt fektetünk a „megújítás” szóra, mer az okmányok érvényességi idejének meghosszabbításáról már eleve nem volt szó. Ha a német-osztrák-magyar szerződés érintetlen maradt is, Olaszország kezdetlől fogva ragaszkodott kötelezettségeinek közelebbi körülírásához egy francia támadás esetén, különösen tekintettel arra, mikor következnek be a kölcsönös védelem végett a casus belli az olasz királyságra és Németországra nézve.

Az erre vonatkozó megállapodásoknak voltak szentelve a két utolsó hónap alatt Róma és Berlin közt folytatott tárgyalások, és az illető kormányok kölcsönös lojális előkészítése folytán a napokban sikeresen befejezték úgy, hogy Vilmos császár és Rudini majdnem egy-ugyanazon órában hirdethették ki a hármas szövetség újra megkötését.

Igy tehát a hármas szövetség hat évre újabb meg van alapítva: és ez a monumentális esemény horderőre felülmúlja az aktuális kortörténet minden más mozzanatát.

Hat esztendőre — s ezt egész határozottan szabad állítani — immár biztosítva van a béke. Mert a közös védelemre szövetkezett három nagyhatalom egyesült védereje oly formidabilis túlhatalmat képvisel még egy francia-orosz koalícióval szemben is, hogy a béke könnyelmű megbontására nyugaton, vagy keleten gondolni abszolúte nem lehet. Szurony-fal védő bástyáknak övezi az európai békét és ha valaki e vas falnak neki rohanni akarna legfeljebb a maga fejét zúzná szét.

## Országgyűlési napló.

— **jun. 30-án.** — Ma mindkét házban volt ülés. A főrendek vita nélkül elfogadták a napi rendszeres kisebb jelentőségű javaslatokat. A képviselőházban a közigazgatási vita folyt egy araszsal tovább. A kormány-párttól Kőrössy Sándor beszélt a javaslat mellett, főleg jogtörténeti fejtegetésekkel polemizálva Eötvös Károly és Thaly Kálmán ellen, mi által Eötvöst egy sikerült visszavágásra provokálta. Ennyiből állt az ülés összes érdekessége. Kőrössy előtt Beniczky Miksa tartott szűz-beszédet a javaslat ellen, utána pedig Szendrey,

— **július 1-én.** A képviselőház mai ülésének kimagasló mozzanata volt Horvát Boldizsár nagyszabású szónoklata az államosítás mellett. Az ősz államférfi meggyőződésének egész melegével szállt síkra a reform érdekében. Horvát Boldizsár beszédének egyes részei rendkívüli szónoki elokvenzával voltak előadva s az egész házat elragadták. A függetlenségi párt is nagy tisztelettel hallgatta Horvát Boldizsárt ambar erős igazságokat mondott a municzipalisták álláspontja ellen. A mi a javaslatot illeti, azt Horvát Boldizsár, részleteiben igen objektív kritika alá vette, de általánosságban, mint nagy haladást és üdvös kezdeményezést fogadta el. Szónokot nagyszabású beszéde után tömegesen gratulálták meg a képviselők.

A mai ülésnek ezenkívül még igen érdekes mozzanata volt gróf Bethlen Gábor beszéde. Gróf Bethlen Gábor nem fogadta el a törvényjavaslatot.

Maga a költő is igen ritkán emlegette. Önéletrajzában „kis bogárhátú viskó”-nak mondja, más helyen mint „szegény embernek való nádas vityiló”-ról emlékszik meg róla; 1877 után, tehát jó hatvanéves korában, meg éppen azt írja egy tőredék versikéjében, hogy:

Híre pora sincsen már az öreg házának,  
Honnán elindultam földi utazásnak,  
Nem is úgy épült, hogy századokig álljon,  
Csak rövid tanyául, mint a fecskefészék.  
Mig ideje eljön a . . . . .

Hosszas ide-oda forgás-kanyarodás után végre betértünk a régi Kölesér-utczába, a melyet Nagy-Szalonta város 1879 után, a Toldi szerelme váratlan megjelenésének országos hatása alatt, Arany János-utczának nevezett el. Itt áll az a ház, melyben Arany született.

Kiesi, alig 600 négyszögöles telek az egész; 560 a ház száma. Az utca felül lezárterése van, a nádfedélű házikónak egyetlen kis ablaka néz az utcára.

Egy kis lány jött elénk.

— Ki lakik ebben a házban, aprószentem?

— Arany Sándor.

— Melyik Arany Sándor? kérde a viszonyok egyik alapos ismerője. De a kis lány nem tudta megmondani, hogy melyik. Végre aztán a mellékevet kérdezték.

— Hát kérem a senye Arany Sándor.

Igy aztán mindjárt tudták, hogy melyik. Öreg, ősz, meggyönyézt ember, egykoru Arany Jánossal, ősmerte is jól, csak pár évvel született később.

Levettem kalapomat s dobogó szívvel át akartam lépni a szent küszöbön. De a mifer Senyecz megduadt, hogy mi járban vagyok, egy öreg, ráncos, moztalabos anyóka állt elem:

— Jaj kérem jó szívvel, azt akarják látni, hol született a rigmosos Arany? Hát nem ebben az első házban áll, hanem ehol in abban a szöllérlukban, követem alásan.

A kis udvarkán egészen külön egy alig két méter magas, vakolatlan, nádfedélű, egy ajtós viskó áll: itt született Arany János.

A viskónak hajdan egyetlen egy ajtaja s egyellenegy ablaka volt. Az ajtón a pitvarba, innen az ablakos szobácskába lehetett jutni. Ebben a belső szobában született Arany. Időközben a ház kétszer legett és a költő szülőszobájának az ablakos udvarra néző fala bedőlt. Fél sem építettek többé.

Ez idő szerint a hajdani szoba már csak rozoga nyitott szin, melyben egy kis ajtó, pár kéve böngettett száraz ág-csomót, egy

Szólt még Törs Kálmán.

Ülés végén Horváth Adám interpellálta a miniszterelnököt az erdélyi százkokkal hír szerinti történet alkudozások ügyében. Gróf Szapáry miniszterelnök válaszázt az interpelláló s a ház tudomásul vette.

— **július 2-án.** Az első, a ki ma a javaslat ellen síkra szállott, Dobay Antal volt. Jogos szemrehányással illeli a kormányt, hogy oly rossz időben nyújtotta be a javaslatot s mintegy kényszeríteni akarta ezzel az országgyűlést, hogy a javaslatot fogadja el.

Utána Hentaller Lajos mondott metsző élű, polémikus beszédet, több ízben mutatva ki Bekics érveinek alaptalanságát.

A tetszéssel kísért beszéd után Tulok Benő védte a meggyét és az önkormányzatot, azzal az egyszerű érveléssel juttatva a kormányt, hogy pártjából inkább kiváltak azok az elemek, melyek a javaslatot rossznak találják, semhogy azt megszavazva, aláássák a politikai szabadságnak ezt a biztosítékát is.

Az előtte szólók nézetéhez csatlakozott Isák Dezső is.

Farkas Imre, a függetlenségi párt e régi híve, gunynyal vitatta a javaslatot, több oly érdekes következtésre jutva, mint az, hogy Szapáry gróf miniszterelnök ma éppen úgy gondolkozik, mint 44-ben Metternich herceg. A humorral átszótt beszédet szívesen hallgatta a ház.

## Előfizetési felhívás

# „ZOMBOR és VIDÉKE“

X. évfolyamának 3-ik évfolyamára.

A „Zombor és Vidéke“ előfizetési feltételei.

Égész évre	8 frt.
Félévre	4 „
Negyedévre	2 „
Néptanulóknak:	
Égész évre	6 frt.
Félévre	3 „
Negyedévre	1 „ 50 kr.

## Megyei s helyi hírek.

\* **Zombor város törvényhatósága** jun. hó 27-én d. u. 4 órakor rövid közgyűlést tartott, melyen a polgármester beszámolt a városi küldöttek pécsi utjáról. A polgármesteri jelentésből kitűnik, hogy a közegészségügyi állapotok kedvező, ragályos betegség vagy járvány nem fordult elő; továbbá, hogy a restanciák a kánikulás időben iszonyu módon szaporodnak. A polgármester jelentése szó nélkül tudomásul vették. Ezután a közigazgatási szabályrendelet módosítottát. Az úreszédben levő néptanulói tisztviselők a három jelölt közül az első helyen kandidált Sztójits Arkád lett egyhangulag megválasztva. Az ülés 5 órakor ért véget.

fitrészelő bakot és egy tyukálló karót találtam. A pitvar most tehenistálló: senye Arany Sándor uram egyetlen jóságza kérődzik rongyos jászla elött.

A költő szülőházának bizony siralmas, szánandó az állapota. A nádtető lecsúszott, belülről az ember fejét, ha az ajtón be akar menni; a fala dőldezik. Senye Arany Sándor pontosan kijelölte a helyet, a hol Arany Györgyné Megyeri Sára ágya állt, mikor utolsó gyermekét, Arany Jánost megszülte. Azon a helyen most egy halom piszkos-szalmatörök hever.

Kérdeztem, hogy járnak-e sokan megnézni a házat? Arany Sándor nagyot bánt.

— Nem volt itt, uram, soha egy fia lélek sem ilyen számdékkal! Az ur az első, a ki a rigmosos Arany szülőházakát megvizsgálja. Nem is tudják itt mifelénk meg maguk az Arany-nemzettségbeliek sem, hogy milyen „hírös embőr” született itt ebben a redves vityilóban. En érték hozzá egy kicsit, mert tanult mestertergese a bötvetés, hanem a többi Arany nem is sejtíti a dolgot.

Nem is hallottam már, mit beszéltek tovább az öreg senye Arany. Könyv lereszt a szememre, mozdulatlan bánattal, elmélázva állottam az istálló elött, melyben Arany János született. Eggett az oream, laktették a vér ereimben; szerettem volna földre borulni, zokogva leomlani, hogy a mellemet verjem és a homlokom kapuját döggessem.

Derek, bus bajzu Csorvásy István uram ész evette, hogy nagyon komor képpel nézem az ócska istállót és megszólalt:

— Haj! bizony szegény napszámok emberek voltak az Arany János szülei, nem csoda, hogy ilyen házikóban született. Lássá, nem is az első ház volt az övék. Valószínű, hogy osztályba jutott nekik ez a talpalatnyi föld utolsó menedékhely.

A többi urak is szeliden néztek rám, mintha magyarázni akarták volna, hogy miért ilyen szegényes ez a szent hájék.

— Nincs ezen, uraim, bámulni való! — szólaltam meg végre. Aztán meg Jézus is istállóban született. A különbség a két hely közt csupán az, hogy a Jézus istállója elebb volt istálló, aztán lett szülőhelyévé, míg Arany Jánosnál, fájdalom! megfordítva látjuk: elebb Arany szülőhelye, aztán — istálló . . .

A nemzeti muzeum klasszikus stílusú lépcsősornak elött jámbor munkások ássák a talajt, építik a fundamentomot Arany János érelszobáinak. . . De ha lehallunk nemsokára a lepel a fényes ércemlékről: az én szemem könnyében akkor is a szülőház, a szalontai kis vityiló árva képe fog tükörözni . . .

Rudnyánszky Gyula.

\* **Bokréta-ünnepély.** A honvédköltő falazata élék-szólt már s a szokásos bokréta-ünnepély vasárnap ment véghez. Két csinos szorb leány magyar nyelvben tartott beszéd kísérete mellett nyújtott át egy bokréta-t a polgármesternek és a városi főmérnöknek; az épület faláról pedig egy munkás felkötöztette Zombor város polgárságát. Este fényes bankett volt, melyet a vállalkozó ezeg Boheim Károly s fi rendezett melyen 70 személy vett részt.

\* **Művészeti estély.** E hó közepe táján fog városunkban a budapesti hangversenyző társaság művészestélyt tartani, melynek sikereiről lapunk ma számban emlékeztünk meg. Múkor a következő lesz: I. szakasz. I. Magyar népdalok. Kun László átiratában ezimbalom előadja: Kun László. II. Víg monolog. előadja: Sármai Imre. III. Cavatálók, és b) Saffi belépeje „Czigány báró”-ból. énekli: Molnár Erzs. IV. A „Säckingen trombitás” ez. operából, büszked, énekli: Veress. Komikus kerítő, énekli: Solymsi Elek. VI. Két budapesti gigerli, előadja és ezet a „gigerli induló” énekli: Sármai és Solymsi. II. szakasz. I. A „Paraszttobcsólet” ez. opera kettőse, énekli: Molnár E. és Veress. II. Részlet a „Bankban” ez. operából, ezimbalom előadja: Kun László. III. Kerítő, a „Gárdisták” ez. operából, énekli: Molnár Erzs. IV. Víg monolog. előadja: Sármai Imre. V. A két gránátos, Selhman dala és b) magyar népdalok, énekli: Veress Sándor. VI. Kacagató tréfadalok, b) Le pére la victoire, francia induló, magyar és francia szöveggel, c) „En revenant de la revue” francia induló, énekli: Solymsi Elek.

\* **Az újvidéki főispán lemondása.** Dr. Flatt Viktor újdéki főispán állásáról lemondott. A lemondásra az szolgálta okul, hogy nevezett főispán Pécssett a királyi ebédre nem volt hivatalos. Az újvidéki főispán ezen való méltó felháborodása s az abból önkényt levont konzekvenciák minden önértetes ember feltétlen helyeslével fognak találkozni. Önértetes ember másékné nem is cselekedhetik, mint az újvidéki főispán, ki ezen tette által messze felülemelkedett kollegája a bácsmegeyi főispán föl; ki ha nem ragaszkodnék oly gőrcsően ahhoz a főispáni székhez, egy perczig sem kénéc Pécssett történet mellőztetéséből a konzekvenciákat levonni s lemondását beadni. — Az a mellőztetés ugyanis, mely a bácsmegeyi főispánt azzal érte, hogy másodszorban a „vigasz”-ebédre volt csupán hivatalos, míg sokkal kisebb meggyék főispánjai, sőt alispánok s képviselők is megelözték, sértőbb reá nézve, mint dr. Flatt mellőztetése, mert ostentatív jellegű. Flatt ugyanis nem említtett egyáltalán, s így föl sem tűnt az ország közvéleménye elött a mellőzés. Egyébként is — mint egy kisebb sz. kir. város főispánja, — bátran szemet is hunyhott volna a dolog fölött. — Más szempontból bíralandó azonban Sándor Béla esete. O nemcsak az ország legnagyobb és legtekintélyesebb megyéinek egyikét, de egyszersmind Zombor sz. kir. várost s Baját is képviselte Pécssett, egy a megye, mint a városok külön küldöttek által tisztelegtek. — Ki van zárva a lehetőség annak is, hogy a királyi asztalához hivatalos egyének közül tévedés vagy elnézésből maradt volna ki éppen a bácsmegeyi akkor, midőn a megyei főispánok egyaránt meg voltak hívva. Azt is tudjuk, hogy a meghívottakra nézve maga a miniszterelnök tett előterjesztést, s hogy szigoru mérlegelés tárgyát szokta képezni annak megállapítása, hogy kik hívandók meg első, kik másodnapon, s kik mellőzhetnek egyáltalán, mivel hogy mindenkit meghívni nem lehet. Azt is tudjuk, hogy Sándor Béla a másodnap meghívottak közé se lett fölvéve, s csak dr. Vojnits István és Latinovits Ernő közbelépésére szűrték be elkésvé a meghívó listába az ő nevét is. Innen van az, hogy a hivatalos sajtótudósítás szerint Sándor Béla nem is volt a másodnap ebédre hivatalos s csak 2—3 lap vett tudomást az utólagos korrektúráról. — Sándor azonban tudomásul se látszik venni a miniszterelnök által így nyilvánított félválról-vevést, sőt a főispáni szék megtarthatásáért eltűrté meg azt is, hogy a miniszterelnök palam et publice keressett utódot Budapesten az ő helyébe, s csak azért marasztja, mert nem tartja nemzetgazdasági szempontból megengedhetőnek: kiszolgáltatni a teljes nyugdíjat. Sándor Béla ezek szerint tehát főispánja marad a megyének mindaddig, míg számára a kormány más állást nem talál, a hol szolgálatait igénybe fogja mindenesetre venni azon magas fizetésért, a melyet a nyugdíj-törvény föltétlenül biztosít részére.

\* **Zombor város polgármestere** 6. heti szabadságra megy, tövöltében Vukicsévits helyettes polgármester fogja helyettesíteni.

† **Gyászhir.** Lapunk munkatársa Derner Irma kisasszony — mint a lapunknak részére küldött tiszteletpéldányára dr. Nagy aláírásával lakonice tett megjegyzésből fájdalmasan értesülünk, Budapesten a Rókus kórházban elhalálozott. Lapunk egy tehetséges ifju munkatársát vesztett benne, kinek szép tehetsége bizonyára hivatalos volt arra, hogy országos sikereket arasson s a ki őt ifjúságának teljében, egy szőlván elpusztithatannak látszó egészségnél láttá, megdöbbenve fogja tudomásul venni gyászos elhalálozását. — Az ifju hölgy gége bajt kapott, melyben sok ideig nyílett, olykor a felgyógyulás reményével, hogy egy ízben félig felgyógyultan hagyta el a kórházat, hová nemokára visszajutott s szomorú sorát nem kerülhette el. Legyen hozzá a hant porainak!

\* **Kincstári építkezés.** Lapunk 51. sz. a kincstári ügyészség lakás mizeriát feltűntető ezikkönnök meg volt már a várt eredménye. Ugyanis a pénzügyminiszter sörnyöleg utalta ki a kincstári ügyészség magán és hivatalos lakáskétsége átalakítására szükséges 1000 frtot azval, hogy a munkálatok azonnal megkezdődjék. Most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy a kincstári ügyészség meddig fog még abban a „kidül-bedől” régi épületben, melyet az átalakítási munkálatok lakhatlannak, az ügykösök félnek pedig megközelíthetlenné tesznek, — maradni, s hogy abban szándékozik-e megvárni, míg új lakása elkészül?

\* **A király vessélyében.** A Fánfk. Ztg., írja hogy a kocsis ügyészsége milyen veszedelemtől szabaddította meg a királyt. Mikor elutazása alkalmával a püspöki fogat a vasúthoz vitte 6 felsegét, a Nádor szálló közelében szembe jött a menettel Siskovics Tamás kocsija, melynek lovai hirtelen megvadultak. A főispán, a ki a király kocsija elött hajtott, remülten ugrott fel és azt kiáltotta: „A királyi fogat!” Ekkor a király kocsija a gimnázium épületén teljesen bekanyarodott, a megvadult lovakat pedig betereték melléktuczába s így az összeütököst az utolsó pillanatban szerencsésen elkerülték.

\* **Hajnal Lajos.** Nemcsak Bács-Bodrogmegye, hanem az egész ország öszinte részvételt vette a legemlékebb lelkű és legnépszerűbb bíróknak sulyos betegségéről szóló távirati tudósításokat, melyek sajnos a legrosszabbra készítik elő. — Hajnal körülbelül két éve, hogy súlyosan beteg, olyannyira, hogy a lángész emlékező tehetségét elvesztette s elméje meggyöngült. Hogy mily nagy csapást képez betegség az országra nézve, kitűnik leginkább a primási szék betöltésének kérdéséből. — Ezen kérdés megoldása különben vajmi kevés fejlést okozott volna a kormányban, mert arra edemésb s hivatalból férfut a kalocsai érseknél sem a kormány sem a közvélemény nem ismert. — 1889. nyáron lett először rosszul a bíboros érsek s akkor övé jelek mutatkoztak rajta, melyek az általános paralizisra vallottak. Hiába várt gyógyulást, e rettenet baj mindinkább elhaltamodott olyannyira, hogy midőn 1889. október 15-én fényes kitüntetések közt megérte papsága felszázados jubileumát, már aranyisméjét sem mondhatta el. Junius 20-én szélhűtés érte, 30-án új szélütési roham állt be, mely állapotát felette aggasztotta tette. A legutóbbi beérkezett értesülések szerint a bíróknak érsek állapotában jelenlegi javulás állott be; péntek este ugyan heves feloklái rohamai voltak, de éjfél fele jobban lett s visszanyerte eszméletét. A király a kabinet iroda utján kérte, hogy a beteg állapotról küldjen neki mindennap jelentést. — Majorossy János püspök a következő körlevelet intézte az egyházmegye papságához: A hosszas betegségben, melyet főmagaság és főtisztelendő főpásztorunk érsek atyánk Hajnal Lajos bíboros a megvizsgálhatatlan isteni Gondviselés rendeltéből több mint két év óta esodaltalan erős lélekkel átszenvedett, ma hirtelen veszeljes fordulat állván be, azon szomorú kötelesség járult ram, hogy Krisztusban kedves és tisztelőnő testvéreimtel figyelmeztessenem, hogy a hívekkel együtt ájtatos imádságokkal a beteg érsek egészségéért Istenhez könyörögjének. Ezért ezenel elrendelem: 1. hogy minden az egyházmegyében levő új világi, mint szerzetes pap a szent misében imádkozzon a beteg érsekkért az órációt, mely a missa pro infirmisben foglaltatik. 2. hogy a papok a szent mise és a delutáni istentisztelet után a népet előbb figyelmeztetvén, imádkozzanak öt Miatyánkot és Údvözleget, hogy a mindenható Isten könyörölven beteg szolgáljék, a mi kegyes és legjobb atyánkat igralmas bőségéből megtartani méltóztassék. Kalocsa, jun. 30. Majorossy István általános helytartó.

\* **Dalestély.** A junius hó 20-ára tervezett, de a kedvezőtlen időjárás következtében elhalasztott dalestély szerdán június 1-én tartották meg a polgári kaszinó udvari kertelviségében szép számú közönség jelenlétében. Az egyes programponctok között Herczenberger Sándor zenekara játszott. A dalrda maga három pontot foglalt el: megünnelt Liszt Ferenc, „Csata előtt,” majd Gaál Ferenc, „Rogelli Fohász” kardalokat s befejezésül 3 népdalt („Nincs kedvem,” „Jegenyefa tetejébe” és „Néz rózám a szembem”) dísmert precitással előadva. Használó sikert aratott Szerecs Antal, Staudacher József, Prill Ernő és Karváy József urak vegyes dala; Egressy Béni „A beteg leány.” Ezt követte Petárd Sándor „Az őr” című monológja, melynek kitűnő előadása Riez Soma tanár úr kacsagattta meg hallgatóit. Mihályi Ernő úr három népdalt énekelt a szokott sikerrel: a) Ablakomban rég elhervadt virágok, b) Ne sirj, ne sirj fölemle dalárda, c) Duna mellett van a házunk, és a tartós „hogy volt”-okra megismételte a másodikat. A program legzebb pontja a gyönyörű „Matrózok” volt, melyet Feuermann Manó és Karváy József urak énekeltek; a közönség meg is ismételtette. Előadás után gyűjtés utján tánczot rögtönöztek. Ott voltak: Baumann, Csarschné, dr. Csibané, Dömötörné, Franczelné, özv. Horváthné, Késmáriné, Kissné, Maximovits Szilárdné, Popovits Sebőné, Riez Soma né, Schmausz Endréné, Scheiterné, Staudacherné, Sztrilich Zsigáné, Trischler Ferenczné, Veszelovsky Péterné, Zsufla Vincéné és Zsulyevis Ernőné asszonyok; Császár Stefánia, Dömötör Honka, Franczel Etelka, Herczenberger Matild, Hoffer Helénia, Késmáryi Honka, Molnár Honka, Schüller növérek, Schreiter Mariska, Staudacher Mariska, Sziláry Aranka és Veszelovsky Ida és Aranka kisasszonyok.

\* **A m. kir. kuria** Pülp Kálmán volt sztanisitsi jegyző és neje ellen a további eljárás megszüntette.

\* **Beküldetett.** A titeli főszolgabírói hivatal betöltése czéljából Mihályovics Kornél, egy fiatal ur részére aláírások gyűjtetnek! Nem volna-e inkább a haza javára, ha a főszolgabírói hivatalokra, csak kipróbált öregebb egyéniségek alkalmaztatnának?

\* **Eljegyzés.** Kovács Desző kir. követség-házi jegyző eljegyezte Schmidt Béla zombori m. kir. pénzügyi fogalmazó hugát Gizella kisasszonyt.

\* **A hangversenyő társaság,** mely az opera és népszínház tagjaiból alakult, a Dunánál junius 20-ika óta, tíz nap alatt nyolcz művészi estélyt tartott. A társaság mindenütt zsufolt házak előtt játszott. Veres Sándor és Molnár Erzsébet énekei, Solyomosi komikus dalai, Szirmai monológjai és Kún László cimbalomjátéka mindenütt nagy hatást keltek. A társaság minap hasonló tetszés mellett Kaposvárt játszott s innen Fiuméba megy. A művésztársaság miként értesülünk, az említett nyolcz estélyen kívül a következő városokban rendez előadást. Szabadka, Pálcis, Szeged, Orosháza, N.-Kikinda, Fehérlételek, Versecz, Vinga, Herkulesfürdő, Zombor, Temesvár a hol Nagy László h. polgármester ur egész lelkesedéssel buzgólkodik a siker érdekében, onnan Aradra rándulnak befejezendő művészi körútjukat.

\* **Beküldetett.** A bánát-külvárosi dob-utczában víztöcsák már 2 hét óta oly búzt terjesztenek az egész utca hosszában, melyről már azt is állíthatni, hogy gátolják a közlekedést. Jó volna, ha az illetékes hatóság is tudomást szerezne róla. — Egy dob-utczai lakós.

\* **Újvidéki levelezőnk írja:** A bács-szeremi evang. esperesség ez évi közgyűlése helyben július 2-án tartatván meg, igen eszesen folyt le, holott az volt a közmegegyezés, hogy viláos jelenetek nélkül nem mulhatik el. Ugyanis Bácsujfalun a lelkesi állomás betöltendő lévén, Beloborszky Gábor főesperes és Skultéy Ede esperesség felügyelő, a három jelölt közül kettőt kizárták. Ezen önkényes eszeledetek oly előéletlenséget okozott az egész esperességben, hogy Skultéy Edének méltán hivatala elvesztéséről kellett tartania, s így nem maradt egyéb hátra, mint a botrányos rendelet visszavonni, a mi megértődött, Medveczky Károly petrovázei volt káplán erősitett meg bácsujfalui lakószék. Az anyakönyvi másolatok ügyében is kellett meghátrálnia az esperességi elnökségnek, véglegesen kimondatván, hogy a megye vagy másolassa lo a községi jegyzők által saját papírson a hiányzó anyakönyvi füzeteket, vagy pedig fizessen a szerény tanítóknak minden iv után 25 krajczárt.

\* **Az idei tanárgyűlés.** Az országos tanárgyűlet idei közgyűlése a jövő héten lesz. Ez az egylet 25-iki évi jubiliáris közgyűlése, melylő kapcsolatban kiállított is rendeznek. Az egylet tagjai közt reform-párt alakult, mely teljesen ujja akarja alakítani az elnökséget és a tisztikart. Az elnöki tisztire dr. Jancsó Benedek főmagánújni tanárt, a főtárgyalóra dr. Szerelmehegyi Tivadar eddigi másodtitkár, a pénztárnoki állásra Müller József és dr. Szemák István kandidálják.

\* **Bucsu-bankett.** Rácz Gyulának, a szegedi törvényezék közseretőben és osztalan tisztelőben állott birájának az újvidéki törvényezék elnökvé történt kinevezése alkalmával, a szegedi ügyvédi kar és hó 1-én este fényesen sikerült bucsu-bankett rendezett, melyen az ünnepeit elnökön kívül a szüvelyes meghívásnak engedve annak neve is megjelent. A valódi ragaszkodás és tisztelt tolmácsok előbb dr. Rózsa, utána pedig dr. Szivegy, Hoskó és dr. Cserő ügyvédek lelkesedéssel fogadtak felköszöntők mondatok, melyekben a szónokok a Rácz Gyulát ért, megérdemelt kitüntetését fölötti öröm dacára, a fölötti sajnálkozásnak adták kifejezést, hogy a szegedi törvényezék ezen kitűnő, kipróbált ért elvetsz.

\* **Egységös távirati díjak.** Baross kereskedelmi miniszter a napokban Stefan dral, a német birodalmi postahivatal Államtitkárával és az osztrák kereskedelmi miniszter képviselőjével, Hoffmann miniszteri tanácsossal, több órahosszat tanácskozott, hogy Magyarország, Ausztria és Németország egymás közötti forgalmában egységös távirati díjak megállapítása tárgyában egyezmény létesítessek. Az egyezmény ma tényleg létre is jött. Ennek értelmében jövőben az eddigi alapdíj teljes megszűnése mellett Ausztria és Magyarország közt egyföldről, éjjel vagy mint Németország és Ausztria vagy Magyarország közt másföldről, 3 krajczar lesz fizetendő minden távirati szótért, de legalább is minden táviratért 30 kr. Németországban e díj 5 fillére rug szavankint és a minimális díj táviratont 10 fillér. Németország, Ausztria és Magyarország államterületén tehát a kölcsönös forgalomban minden távirati vonatkozólag egységös díjak lesznek érvényesek. Magyarország és Ausztria közt, valamint Ausztria-Magyarország és Németország közt belesz vezetve ama távirati díjszám, a mely a magyar félterületben már eredetileg tervezve és megállapítva volt. A már létrejött egyezmény a három kormány képviselői által lett az illető miniszterek jóváhagyásának fennartásával aláírva, az új távirati díjszám 1892. évi január hó 1-én lép életbe.

\* **Alapföleteli ünnepély.** Fiuméből táviratozzák, hogy Czikenyeizán, a hóv lapunk szerkesztője e nyáron utazand, a fürdő alapfölettele a lakosság élénk érdeklődése mellett történt meg. József főherceg, Khuen-Hederváry gróf bán, Josipovic miniszter, Zichy Agost gróf kormányzó, Jekelfalussy eredes és Tspikovich főispán az ünnepélyről delután 4 órakor visszatértek Fiuméba.

\* **Elgazdolta a vonat.** E hó 1-én éjjel Csantavér és Szabadka között egy vasuti napszámot elgazdolt a vonat. Németek szerint részeg volt, mások szerint pedig önként feküdt a vágányokra. Balkarját zúta össze a vonat; holt test Szabadkára szállították.

\* **Állami ménék kisorolása.** A földmívelésügyi miniszterium közzeladott értesíti a lotenyésztési bizottságok elnökeit, hogy az állami méneléknek a ménék kisorolása Báhólan július 12-én, Szekesfehérváron július 14-én, Nagy-Atánon július 16-án, Baján július 19-én, Nagy-Körösn július 18-án, Dorozsmán július 19-én, Baján július 20-án, Verseczen július 22-én, Mezőhegyesen július 24-én, Rimaszombaton július 27-én, Eperjen július 29-én, Turia-Remetén július 31-én, Debreczenben augusztus 2-án, Deesen szentén augusztus 2-án, Szepsi-Szent-Györgyön augusztus 4-én és végül Homorodon augusztus 6-án fog történni. A közzeladott felkéri az elnököket, hogy a vármegyéjüket érdeklő tevékenységi tevékenységét szemelvény jelenjenek meg, vagy magukat a lotenyésztési bizottság egy-egy tagja által képviseltessek. Szivecsen látják mindazokat a tenyésztőket, kik érdeklődnek a loanyag kiselőzésére iránt.

\* **Az adriai biztosító társulat.** Az 1890. évre vonatkozó igazgatóság jelentésében, mely a május hó 21-én tartott közgyűlés elébe terjesztett, — a társulat fonálása óta az 52-ik — következő jelentékenyebb adatok foglaltaknak: I. Eléletbiztosítás. Az említett évfel fogadott biztosítások 10.263.303 frt. tőke és 14.419 frt. járadékosszege ruznak. Az év végével a biztosítási állomány kereké 58 millió frt. tőké és 142.097 frt. járadékot tett. Halál és életvesztésbiztosítások után 1890. évfel 963.487 frt. fizetett ki. Azonkívül függő károk részére 177.776 frt. helyzetetki tartalékba. A díjtartalék tesz kerek 119, millió frtot, a növekedés saját számlára tesz 973.892 forintot. — II. Elemi (tűz-, szállítmány- és jég-) biztosítások. Ezen ágak díjbevételei 7.919.655 frt. ruznak. A vizbiztosítások 2.924.027 frtot igényeltek, a károk pedig a vizbiztosítási részletek levonása után 3.764.156 forintot. Ezenkívül 290.751 frt. függőben lévő károk fedezésére tartalékba helyeztetett. A díjtartalék 1.646.544 frt. a több évi biztosítások tárczája pedig kerek 20 és fél millió frt. ruz. Az elemi biztosítási ágak mindegyike többé-kevésbé veszteséget járt. Az életbiztosítási ág nyeresége és a kamatfelesleg azonban mégis lehetségessé teszi, hogy részvényenkint 50 frt. osztalék fizetessék ki. A tartalékok növekedése 1.082.420 frtot tesz, azok 1890. deczember végével kerek 149, millió frt. ruznak. Ezen közgyűlésben az elhalt német főkonzal báró Lutteroth Armin ur helyébe a sz. kir. tengeri hatóság elnöke dr. Albert Glansstätten Agost báró, igazgatósági taggá választott; további újból megválasztottak báró Reinelt Károly, szintén igazgatósági taggá Affendli György számvizsgálóvá.

\* **Egy kitűnő és ügyes szakácsok,** kik több év óta a legtekintélyesebb házakban mint ilyen működött, kíván ismét csak oly házakba u. m. zardába, plébániába, avagy más előkelő uri háza azonnal lépni. Mindenben, a mi egy ügyes szakácsnőnél megkívánható, teendőket elismeréssel végzi, s minden tekintetben azoknak megfelel. — Beszéli a magyar anyanyelvén kívül a szerb és német nyelvet is. Bővebb felvilágosítást ad: „Baesvanin” szerb ap kiadóhivatala bajai-utca, Bunyi-féle házában. 1-3

## TÁVIRAT.

Újvidék, 1891. jun. 1-én. A („Z. és V.” er. táv.) Szeretve tisztelt esperességi felügyelőnk Scultéy Ede mai napon óriási lelkesedéssel és tulnyomó többséggel újra 6 évre megválasztott. Hetven éves születés napja 46 éves egyházi működése és 12 éves felügyelői működésének ünneplésére rendezett bankett Pulszky és Rohonyi képviselők jelenlétében a legvigabban folyt le.

## Törvényezéki csarnok.

### Tyózsits Lázár bűnpöre.

A hírdet Tyózsits-féle bűnpör végre megértett annyira, hogy benne a zombori kir. törvényezék ítéletet hozhatott. Mult hó 30-án volt az utolsó vértárgyalás, mely alkalommal a vádhatóság a bűnösség és a büntetés kérdésében terjesztette elő végindítványát, a védők ellenben védenézeik fölmentését, esetleg enyhé büntetés kiszabását kérelmettek.

Megkérdetett minden egyes vádlott is, hogy van-e valami előadni valója, mire a bűnpör hősei, mint Tyózsits Lázár, Kotur Milos, Vucsetics Imre stb. előhozakodtak ártalanságukkal. Szereték volna, ha nem létező tanuk megidézétsével a bűnnyg befejezését késeletelni sikerül.

Óriási közönség volt jelen ezen a vértárgyaláson, melynek legnagyobb kontingensét a vádlottak szolgáltattak.

Az egész délelőtti igénybe vette a vád és védelem még egyszer meghallgatása, a mi nem is esoda, ha tekintetbe vesszünk, hogy 58 bűnösben kellett 100-nál több vádlott fölött itélkezni.

Az ítélet kihirdetése f. hó 2-án történt meg, mely alkalommal a vértárgyaló terem abban a kivételes látogatottságban tűnt föl, a minő sem ezelt, sem azután egyhamar nem lehet.

A kir. törvényezék Tyózsits Lázárt 8 bűnösben bűnösnek mondotta ki, s 20 bűnösben a vád alól fölmentette.

Büntetését az ítélet kihirdetésétől számított életfogytig tartó fegyházban szabta ki, a melytől való netaláni megszabadulása esetén 10 évi hivatalvesztés és politikai jogainak fölfüggesztése is büntetését lépezendik. Védője Kozma László, valamint a vádhatóság felelőszék.

Djakovics Nikóla a kir. törvényezék 12 évi fegyházra, 10 évi hivatalvesztés és politikai jogainak fölfüggesztésére ítélte, azonban leszámit vizsgálati fogságából 3 és 1/2 évet, midtál további büntetése csak 8 és 1/2 évi fegyház. Védője dr. Thurszky Zsigmond és a vádhatóság felelőszék.

Kotur Milost a törvényezék 10 évi fegyházra s ugyanennyi ideig való hivatalvesztésre ítélte. Ebből azonban 3 1/2 évi vizsgálati fogság kitöltöttnek vétetik. Védője dr. Szilágyi Vilmos, valamint a vádhatóság is felelőszék.

Lujkov Ica 5 évi és 3 havi fegyházra ítéltetett, a melyből 3 hó kitöltöttnek vétetik, a mely itéletben ugy a vádlott, mint a kir. ügyész is megnyugodott.

Miluty Pal 3 évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre ítéltetett, de mivel évek óta vizsgálati fogságban van, büntetését kiállottan tekintették. Ez ellen a vádhatóság felelőszék jelentett be, ellenben Teofanovits Márk ügyved megnyugodott.

Arzeszko Koztát a törvényezék 6 évi fegyházra és 8 évi hivatalvesztésre ítélte, de a szabadságvesztés idejéből a vizsgálati fogság által 3 év kitöltöttnek tekintett. Védője dr. Pataj Sándor valamint a vádhatóság az ítélet ellen felelőszék.

Arzeszko Lázár 6 évi fegyházra és 8 évi hivatalvesztésre ítéltetett, melyből 3 év kitöltöttnek vétetik. Ez ellen védője dr. Vujevits Zoltán, valamint a vádhatóság is felelőszék jelentettek be.

A többi vádlott a legnagyobb részben 4—5 havi szabadságvesztésre ítéltetett, egyetmleg kötelezte a majdnem 500 frtot kitétvő eljárás költségeik megfizetésére.

Sulyos vád alatt állottak: Kelts (Deda) Száva, (védője dr. Thurszky Zsigmond) Szecsuzsiki Glisa, (védője dr. Fraticsevits Aszt. Vince), Milosevits Vlada, (védője dr. Molnár Gyula) Matis Szvetozár, (védője dr. Czvetkovits Péter), Popovits Trifun (védője Czudler János), Danilovacz Gyuka (védője dr. Vuics János.) akiket a törvényezék a vád- és következmények alól fölmentett.

Konstatáljuk imitt, hogy a jelen bíróság kir. törvényezék tevékenységét csupán a tárgyalási napok figyelembe vételével 9 hetig vette igénybe és e moustre bűnpört Jerkovits Antal elnök nagy ügybuzgósággal és odaadással vezetete; az orszárlánszt a kiből méltán követeli az előad, Dalmaj Pal trösztési bíró, a ki a vád alá helyező végzést fogalmazta, s az ítéletet is meg fogja fogalmazni. Rendkívül fáradságos munkát végzett a vádhatóság is Dobak Bela kir. ügyész képviseletében, midőn a rendkívül bonyolult bűnnyg minden egyes fázisában való járátasságának és otthonosságának nem egyszer kiváló tanuileit szolgáltatott.

A vértárgyalási jegyzőkönyvet Mayer Károly törvényezéki aljegyző vezetete oly kimerítő részletességgel, hogy abból az egész bűnnyg képe világosan és áttetszően fog a felső bíróságok elé kerülni.

## NYILTÉR.®)

**Borivóknak,** kik a bort savanyúvizekkel szeretik vegyíteni, mindenkéül elölt

**MATTON-FELE**

**GISSHÜBLER**

Itélhető és legnyilvános

**SAVANYÚ-KUT**

ajánlható. E víz közömbösíti a bor savát és az italnak felelté kellemes, ingerlő mellékst ad, anélkül, hogy azt feloldára festene.

\*) E rovat alatt közlötök nem vállal felelősséget a szerk.

## HIRDETESEK.

### HIRDETMÉNY.

Sokoldalú felszólításnak engedve, elhatároztuk, miszerint raktárunkon ezután folyton

#### pilseni sort

a „Pilsener Bürgerliche Brau haus”-ból tartunk, melyet épügy, mint a többi szercinket is kisebb és nagyobb palackokban árusítunk el.

Tekintve, hogy ezen világhírű sör sokszor és sok alkalommal gyógyszernek is használtatik, kérjük különösen a tekintetes orvos urakat, jelen hirdeteményünket tudomásul venni; maradván magukat a n. é. közönség becses jóindulatába továbbra is ajánlva Kiváló tisztelettel

**Antits A., M. és társa.**

Székkvár és kivitel palackok zálat

ZOMBOR.

Konyovits-utca 341. szám.

Minden legkisebb rendelés legpontosabban eszközöltek. Kívánatra a sör hűzősz szállításit. Vidéki megrendelésnél a legnagyobb gondot fordítunk. Tovább elárutók árendelményben részeselesek.

Rendkívül fontos találmány gyengeség ellen!

# Férfiaknak!

A cs. és kir. szab. **Potentator**-ral gyógyulhatnak férfiak rögtön, tartósan és utóbajok nélkül, még oly esetekben is, hol semmi sem használ; még több évi gyengült v. elvesztett erő is helyreállíthatik (külsőleg észrevehetően, garantizált ártalmatlan, izgalom nélküli, kellemes gyógy mód). Híres tanárok elismerő nyilatkozatai, legmelegebb ajánlások és alaposan kigyógyultak ezernyi hálaíratát érdekel nélkül tanácsolják a cs. és kir. szab. **Potentator** alkalmazását. Maradandó eredmény. A küldés és csomagolás diszkrétíval. Tartalom és származás felismerhetlen **Dr. Altmann Károly**, Wien, VII., Mariahilferstrasse Nr. 70. Felvilágosító röpiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek. 1-13

Pikáns

# olvasmányok

Ámor tréfiá	20 kr.
Csemegék	60 "
Tizenhárom próbas hölgyek	40 "
Caviár, a kis Miczike kiadása	40 "
Fügefalevelek, 2 füzet	60 "
Casanova novellái 2 füzet	60 "
Casanova versei, képekkel	60 "
Boccaccio, 100 vig elbeszélése	1—
A hálósobából, 3 füzet	60 "
Szemérmes történetek	60 "
Pongyolában	60 "
A tűz asszony	60 "
A jég asszony	60 "
Kulcsak mögöl	50 "
Egy szép asszony ajkai	60 "
Kock, nóm fia	60 "
Amon csevegései, 3 füzet	90 "
Paraszt históriák 2 kötet	80 "

Mindezen művek megrendelhetők:

**Kun Dániel, antiquar és könyvkereskedőnél.**  
Budapest, IV. Kecskeméti-utca 4. szám.  
Ugyanott könyvek a legjobb áron megvételnek. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

## Nem fordul többé elő!

ez a ritka

alkalmi vétel.

# MAJDNEM INGYEN.

Csak! 2 frt 65 kr. Csak!  
Egy kitudó

# zsebóra

egy igen elegáns lánczal.

Összes főkulcseim felhagyása miatt a meglevő óriási raktár gyorsan alább kell szállítanom, s ennek elérése végett, eladok mátol kezdve

## igen jól járó órát

urak, hölgyek és gyermekek részére

igen potom árban, csak 2 frt 65 krétt,

és minden óra mellé egy modern lánczot adok ingyen. Megrendelések sorban és gyorsan lesznek elintézve.

## Küld utánvétellel.

Első és legnagyobb óra-raktár (czég)

**POLLÁK KÁROLY,**

Bécs, Novara-utca 43. szám.

## Igen szép ünnepi ajándék!!

Selyemkesztyű 35, 45, 55.

## Még csak kis készlet!

Pique mellények,

minden szín és nagyságban 2 frt 50 kr.

Patent-czipők uraknak 3 frt 40 kr.

nőknek 2 " 60 "

gyermekeknek 1 " 60 "

Fürdő öltönyök, satin blousok

**ENGEL-nél,**

az „Anghalhoz“

az „Külföldi szállított árakon.

Ugyanitt egy jó házból való fú tanoncznak felvétetik.

Tourista ingek és ovek.

**Amerikába,**  
Menetjegyek  
a németalföldi-amerikai  
**gőzhajózási-társaság.**  
I. Kolowrating 9. **Bécs.**  
IV. Weyringesgasse 7a  
Árjegyzékek és tudósítások gyorsan és díjtalanul.  
**Legrövidebb, leggyorsabb  
legolcsóbb utazás.**

**Önműködő csapdák patkányok,**  
egerek és ürgeék irtására, létszáma felügyelet nélkül működnek. Gyökéres kiirtás kezesseg mellett. Patkányok való 2 frt, egereknek való 1 frt 20 kr. középzéért vagy utánvét mellett küldi: **KLOSS** szeszió **Brünnben.** Képes csapda-s más újdonságárjegyzék ingyen és bérmentve.

**MINDENKÉNT KAPHATÓ. 17 KITÜNTETŐ ÉREM**  
**CHOCOLAT SUCHARD**  
NEUCHÂTEL (SCHWEIZ).  
**CACAO**  
**OLCSÓ ÁRAK.**  
**LEGFINOMABB MINŐSÉG**  
**KÖNYVEN ÖLDHATÓ KAKAO**  
100 g. feletti 1K<sup>o</sup> 200 Csezsze Tüpláló

# Laehne-intézet Sopronban.

Nyilvánossági joggal bíró 4 elemi és 6 gimnázialis osztály. Reáliskolai VII. osztálybeli növendékek előkészítése.

## Új növendékek a két szüniőji hónapon is felvétetnek.

Értesítővel, prospektussal szivesen szolgál

az intézet igazgatósága.

## Cs. és kir. szab. Adriai biztosító társulat Triesztben,

Riunione Adriatica di Sicurtá.

alakult (1838-ban.)

Vagyonkimutatás.

Életbiztosítási osztály. — A) Mérlegszámla 1890. december 31-én.

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Ingatlanok Trieszt-, Bécs-, Brünn-, Budapest-, Milánó- és Velencében	2,936,700	—	Külföldi nyereségy-tartalék	250,000	—
Értékpapírok az A) részletezés szerint	7,107,458	—	Tartalék arfolyammozgások számára	163,786	21
Jelzálog-kölcsön	35,000	—	Díjtartalék	10,764,806	91
Szerzett járadékok és tőkék	44,803	96	Kártartalék	177,776	63
Kötvényekre adott előlegek	993,863	98	A bécsi Weifsbürgasse 929. sz. a házon nyugvó teher (felmondatlan hitelzem)	94,500	—
Különféle ügynökségek	306,894	98	Nyereségy-osztalékkal biztosítottak számára kiszolgáltatandó osztalékok	32,696	62
Különféle társulatoknál	143,172	31	Különféle társulatok	320,423	43
Különféle adósnak	29,474	86	Különféle hitelezők	83,440	04
Társasági üzemeltetés (folyóv. egyenl.)	229,682	56			
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—			
	11,826,929	74		11,826,929	74

### ELEMI BIZTOSÍTÁSI OSZTÁLY.

B) Mérlegszámla 1890. december 31-én. (Az életbiztosítási osztály kivételével.)

VAGYON:	Osztr. ért.		TEHER:	Osztr. ért.	
	forint	kr.		forint	kr.
Künnlevő részvénybefizetések	2,400,000	—	Részvénytőke	4,000,000	—
Váltótárcza és banktalványok	407,708	54	Nyereségy tartalékalap	1,127,805	98
Értékpapírok a B) részletezés szerint	2,45,017	—	Tartalék arfolyammozgások számára	137,573	86
Ingatlanok Triesztben	380,000	—	Díjtartalék tüzkárbiztosításokra	1,612,910	22
Penzár-állomány az igazgatóságánál és a vezérigynökségeknél	170,995	40	szállítmány-biztosításokra	33,594	10
Jelzálog-kölcsön	1,000	—	Tartalék jégkárbiztosításokra	200,000	—
Értékpapírokra adott kölcsönök	17,928	45	Tüzkártartalék	241,152	—
Követelések hitelintézetek, takarékpénztárak és bankároknál	1,279,128	14	Szállítmányi karok tartaléka	49,509	55
Ingóságok és biztosítási táblalékok az igazgatóságnál és az ügynökségeknél	37,906	48	Takarék- és ellátási penztár a társulati tisztviselők számára	378,469	44
Különféle adósnak	63,906	43	Életbiztosítási osztály (folyó számla)	229,582	56
Vezérigynökségek (a folyó számlák egyenl.)	1,155,026	87	Különféle biztosító intézetek	343,893	77
Ügynökségek	83,576	11	Fel nem vett osztalékok	2,245	—
Kertületi ügynökségek	19,943	46	Osztalék az 1890. évben	200,000	—
Különféle biztosító társaságok	282,333	19	Igazgatók és számvizsgálók illette	32,553	89
Átvitt jutalékok és szervezési költségek	—	—	Különféle hitelezők	142,575	89
	8,734,570	07	Átvittelek az 1891. évre	2,703	82
	20,615,133	20		8,734,570	07

Későbbi években befolyó díjak összege

Trieszt, 1891. május havában.

Az igazgatóság:

Frigyessl Adolf, vezértitkár.

Morpurgo Márk, Neumann Henrik, Ralli Pál, Reinelt C., Salem H.

Számvizsgálók: Afendull György, Pojal Alberti Emil, dr. Perugial Frigyes.

Magyarországi osztály:

**BUDAPEST, IV. váczi-utca 9. sz. a., saját palotájában.**

Báró Podmaniczky Frigyes, intéző,

Lichtenberger, vezértitkár,

A tűz, élet, jég és szállítási biztosításokat illető bővebb felvilágosításokkal szivesen szolgál az alólírott képviselő, a hol ezen biztosítások a legolcsóbb díjak és legelőnyösebb feltételek mellett vétetnek fel.

A helyi ügynökség Zomborban

**Bárany Lipót és fia és Preszler József uraknál.**

Oblát Károly könyvnyomdájából Zomborban.